

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Анотація

У статті розглядається роль закладів вищої освіти у сфері фізичної культури і спорту як важливого ресурсу підготовки висококваліфікованих фахівців та джерела науково-методичного і інноваційного супроводу спортсменів. Аналізуються нормативно-правові аспекти функціонування центрального органу виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту щодо планування і фінансування науково-дослідних робіт. Визначаються проблеми декларативності науково-методичного забезпечення і обґрунтовується необхідність створення організаційної системи взаємопов'язаних інституцій для підвищення ефективності трансферу сучасних наукових досягнень у практику спортивної підготовки. Запропоновано створення наукового парку фізичної культури і спорту як інноваційної платформи, що дозволить оптимізувати державні витрати, залучити науковців різних установ до проведення досліджень на конкурсних засадах, а також сприятиме впровадженню передових методик і «ноу-хау» у практичну діяльність спортсменів і тренерів.

Заклади вищої освіти не лише успішно готують фахівців сфери фізичної культури і спорту, серед яких видатні спортсмени, котрі здобули медалі на Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських іграх, а й є джерелом наукового, методичного та інноваційного супроводження підготовки спортсменів та впровадження сучасних методик у тренувальний процес.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», центральний орган

Кузьменко Олександр

КПІ ім. Ігоря Сікорського

akuzm.akuzm@gmail.com

Іваницька Ольга

КПІ ім. Ігоря Сікорського

omivanytska@gmail.com

Ключові слова:

фізична культура, спорт, заклади вищої освіти, науково-методичне забезпечення, інновації, спортивна підготовка, трансфер знань

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту (далі – ЦОФКС), бере участь у визначенні пріоритетних напрямів наукових досліджень і проведенні науково-дослідної роботи у цій сфері. Щодо інших функцій і завдань, зазначимо, що, відповідно до статті 50 цього ж Закону ЦОФКС затверджує п'ятирічні зведені плани науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту, здійснює аналіз виконання цих планів.

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

Фінансування заходів, визначених цими планами, здійснюється на конкурсних засадах відповідно до Закону (Про фізичну культуру і спорт, 2024). Також передбачено використання наукових досягнень у галузі спортивної науки та спортивної медицини, лікувальної фізкультури для забезпечення належного супроводу дитячо-юнацького, резервного спорту та спорту вищих досягнень (Кабінет Міністрів України, 2022; Кабінет Міністрів України, 2023; Міністерство молоді та спорту України, 2024).

Однак зауважимо, що наукове та науково-методичне забезпечення у сфері фізичної культури і спорту, що оголошено в низці нормативно-правових документів як завдання розвитку галузі, має дещо декларативний характер і не дозволяє впроваджувати повною мірою світові досягнення спортивної науки, здійснювати трансфер (передачу) «ноу-хау», передових методів та методик у практику спортивної підготовки, збагачувати унікальний національний досвід.

Для організації процесу ефективного науково-методичного супроводження підготовки спортсменів має бути створена організаційна система взаємопов'язаних інституцій, установ і центральних органів виконавчої влади. Ця система має включати: центральні органи виконавчої влади, зокрема, Міністерство молоді та спорту України, Міністерство освіти і науки України та інші; профільні науково дослідні інститути різної форми підпорядкування; заклади

вищої освіти сфери фізичної культури і спорту, підпорядковані Міністерству освіти і науки України; медичні заклади вищої освіти, підпорядковані Міністерству освіти і науки України; спеціалізовані та непрофільні заклади вищої освіти та науки, в тому числі Національної академії наук України.

Наразі, в структурі розвитку фізичної культури і спорту задіяні установи, що підпорядковані ЦОФКС: ДУ Український медичний центр спортивної медицини та Державний науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту, що проводять медичне та науково-методичне супроводження підготовки спортсменів національних збірних команд України з різних видів спорту. Академічну складову діяльності в сфері фізичної культури і спорту формує низка закладів вищої освіти в сфері фізичної культури і спорту, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, та Олімпійська академія України, що є самостійною громадською організацією і діє під егідою Національного олімпійського комітету України.

Для створення ефективних умов впровадження сучасних досягнень світової та вітчизняної науки для науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів, зокрема дітей та молоді, пропонується створити науковий парк фізичної культури і спорту України. Структура запропонованого наукового парку наведена на Рис.1.

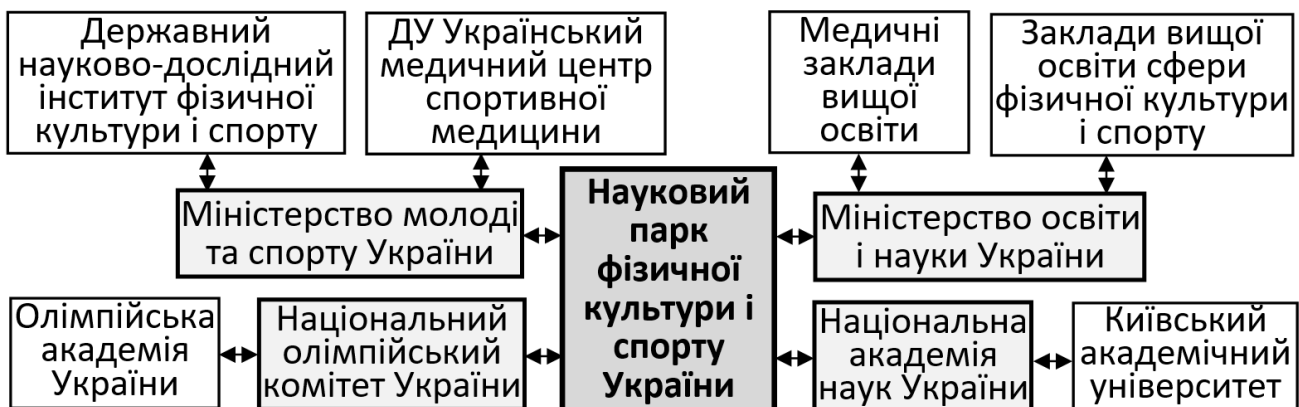

Рис.1. Організаційна структура управління розвитком фізичної культури і спорту України

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

Створення наукового парку фізичної культури і спорту України дозволить:

збалансувати витрати державного бюджету в сфері фізичної культури і спорту в частині підготовки спортсменів-кандидатів на участь у міжнародних змаганнях;

підвищити ефективність науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів-кандидатів на участь у міжнародних змаганнях, що проводять Міжнародний, Європейський олімпійські комітети, включаючи Олімпійські ігри;

залучити науковців з різних установ та організацій до проведення науково-дослідних робіт у сфері фізичної культури і спорту на конкурсних засадах;

впровадити вже наявні «ноу-хау» для практичного використання спортсменами національних збірних команд з видів спорту, визнаних в Україні;

впровадити вже наявні результати наукових досліджень у практику роботи закладів фізичної культури і спорту, підготовки наукових кадрів і науково-педагогічних працівників

Список використаних джерел

1. Про затвердження Концепції підготовки спортсменів України до Ігор XXXIV Олімпіади 2028 року у м. Лос-Анджелес (Сполучені Штати Америки), Наказ Міністерства молоді та спорту України № 6958 (2024) (Україна). <https://mms.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-kontseptsii-pidhotovky-sportsmeniv-ukrainy-do-ihor-khkhkhiv-olimpiady-2028-roku-u-m-los-andzheles-spolucheni-shtaty-ameryky>
2. Про затвердження плану заходів на 2023 і 2024 роки щодо реалізації другого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, Розпорядження Кабінету Міністрів України № 509-р (2023) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2023-%D1%80#Text>
3. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, Постанова Кабінету Міністрів України № 1089 (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
4. Про фізичну культуру і спорт, Закон України № 3808-XII (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>